

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**Political Science (Optional) Paper-IV
POLO4: Indian Political Thought Part I**

**Day and Date: Friday, 14/07/2023
Time: 10.00 AM To 12.00 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The impact of human rights book by Thomas Pen was lying on-----
a) Justice Ranade b) Mahatma Phule c) Agarkar d) Lokmanya Tilak
- 2 When founded the first girls school by Mahatma Phule?
a) 1848 b) 1858 c) 1891 d) 1840
- 3 Who said that the priests come across in the true religion in any religion?
a) Justice Ranade b) Dr. B.R.Ambedkar c) Lokmanya Tilak d) Mahatma Phule
- 4 Who was glorified as Hindustan's Booker T-Washington?
a) Dr. B.R.Ambedkar b) Raja Ram Mohan Roy c) Mahatma Phule d) Mahatma Gandhi
- 5 Who was the first president of Satyashodhak Samaj?
a) Mahatma Gandhi b) Dr. B.R.Ambedkar c) Mahatma Phule d) Gopal Krishna Gokhale
- 6 Which of the following is related to Justice Ranade?
a) Arya Samaj b) Satyashodhak Samaj c) Prarthana Samaj d) Bramho Samaj
- 7 According to Ranade the real reason for India's poverty was -----
a) lack of government plans b) overburden on agriculture c) Lack of capacity d) the above all
- 8 ----- were related to Elbert Bill?
a) Justice Ranade b) Lokmanya Tilak c) Mahatma Phule d) Agarkar
- 9 Who established the institution of Marathi Granthothek Mandali?
a) Agarkar b) Raja Ram Mohan Roy c) Justice Ranade d) Mahatma Phule
- 10 What kind of Nature of Justice Ranade's Thoughts
a) Evolutionary b) Revolutionary c) Militant d) None of these
- 11 Who is known as 'father of Indian unrest'?
a) Justice Ranade b) Lokmanya Tilak c) Pandit Nehru d) Mahatma Phule
- 12 Who was the leader of 'Home rule Movement' in the Maharashtra?
a) M. G. Ranade b) Mahatma Gandhi c) Mahatma Jotiba Phule d) Lokmanya Tilak
- 13 In ..... prison Lokmanya Tilak has written the book 'Geetarahsya'.
a) Nashik b) Mandale c) Pune d) Nagpur

14 Who had accepted the concept of 'pratiyogi Sahakarita in his political agitation?

- a) Dadabhai Nouroji b) Pandit Neharu c) Lokmanya Tilak d) Agarkar

15 Who uses the Four fold programme in freedom struggle?

- a) Mahatma Gandhi b) Lokmanya Tilak c) Pandit Neharu d) Gopal Krishna Gokhale

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Mahatma Phule's Thought on Women
- 2 Shetkryancha Asud
- 3 Rashtriy Samajik Prishad
- 4 Tilak's Social Thought

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain Mahatma Phule's thought on Nirmik
- 2 Explain Ranade's Composite Nationalism.
- 3 Explain thought of Lokmanya Tilak's Nationalism.
- 4 Why is Lokmanya Tilak called the father of discontent?

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Ranade's thoughts on Social Reforms.
- 2 Write an essay on Lokmanya Tilak Architect of Indian Nationalism.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मानवी हक्क या थॉमस पेन च्या ग्रंथाचा प्रभाव .....यांच्यावर पडलेला होता?
अ) न्या. रानडे ब) महात्मा फुले क) आगरकर ड) लोकमान्य टिळक
- 2 म. फुले यांनी पहिली मुलींची शाळा कधी स्थापन केली?
अ) १८४८ ब) १८५८ क) १८९१ ड) १८४०
- 3 कोणत्याही धर्मात पुरोहितशाही खऱ्या धर्माच्या आड येते असे प्रतिपादन कोणी केले ?
अ) न्या, रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले
- 4 हिंदुस्तानचे बुकर टी वाशिंग्टन म्हणून कोणास गौरविण्यात आले होते?
अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी
- 5 सत्यशोधक समाजाचे पहिले अध्यक्ष कोण होते?
अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) महात्मा फुले ड) गोपाल कृष्ण गोखले
- 6 न्या.रानडे हे खालीलपैकी ..... शी संबंधित आहेत?
अ) आर्य समाज ब) सत्यशोधक समाज क) प्रार्थना समाज ड) ब्राम्हो समाज
- 7 रानडे यांच्या मते भारताच्या दारिद्र्याची खरी कारणे ----आहेत ?
अ) सरकारी नियोजनाचा अभाव ब) शेतीवरील अतिरिक्त ताण क) क्षमतेचा अभाव ड) वरील सर्व

- 8 एलबर्ट बिल ----- संबंधित होते .
 अ) न्या, रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) आगरकर
- 9 मराठी ग्रंथोत्तेजक मंडळी ही संस्था कोणी स्थापन केली ?
 अ) आगरकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) न्या, रानडे ड) महात्मा फुले
- 10 न्या.रानडे यांचे विचार .....स्वरूपाचे होते?
 अ) उक्रांती वादी ब) क्रांतिकारी क) उग्रवादी ड)यापैकी नाही
- 11 भारतीय असंतोषाचे जनक म्हणून कोणाला ओळखले जाते?
 अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) महात्मा फुले
- 12 महाराष्ट्रातील 'होमरूल' चळवळीचे प्रमुख कोण होते?
 अ) एम.जी. रानडे ब) म. गांधी क) म. जोतीबा फुले ड) लोकमान्य टिळक
- 13 .....च्या तुरुंगात असताना लो. टिळकांनी 'गीतारहस्य' हा ग्रंथ लिहिला.
 अ) नाशिक ब) मंडाले क)पुणे ड) नागपूर
- 14 प्रतियोगी सहकारिता ही संकल्पना ----- यांनी आपल्या राजकीय आंदोलनात स्वीकारली होती?
 अ) दादाभाई नौरोजी ब) पंडित नेहरू क) लोकमान्य टिळक ड) आगरकर
- 15 स्वातंत्र चळवळीत चतुःसूत्री चा वापर कोणी केला?
 अ) महात्मा गांधी ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे स्त्रीविषयक विचार
- 2 शेतक-याचा आसूड
- 3 राष्ट्रीय सामाजिक परिषद
- 4 टिळकांची सामाजिक विचार

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे निर्मिक याविषयीचे विचार स्पष्ट करा.
- 2 रानडेंचा संमिश्र राष्ट्रवाद विचार स्पष्ट करा.
- 3 लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादाचे विचार स्पष्ट करा.
- 4 लोकमान्य टिळकांना असंतोषाचे जनक असे का म्हणतात?

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 रानडेंचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार स्पष्ट करा.
- 2 लोकमान्य टिळक भारतीय राष्ट्रवादाचे शिल्पकार यावर निबंध लिहा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**Political Science (Optional) Paper-IV
POLO4: Indian Political Thought Part I**

Day and Date: Friday, 14/07/2023

Total Marks: 60

Time: 10.00 AM To 12.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 मानवी हक्क या थॉमस पेन च्या ग्रंथाचा प्रभाव .....यांच्यावर पडलेला होता?

अ) न्या. रानडे ब) महात्मा फुले क) आगरकर ड) लोकमान्य टिळक

Option 2

2 म. फुले यांनी पहिली मुलींची शाळा कधी स्थापन केली?

अ) १८४८ ब) १८५८ क) १८९१ ड) १८४०

Option 1

3 कोणत्याही धर्मात पुरोहितशाही खऱ्या धर्माच्या आड येते असे प्रतिपादन कोणी केले ?

अ) न्या. रानडे ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) लोकमान्य टिळक ड) महात्मा फुले

Option 4

4 हिंदुस्तानचे बुकर टी वाशिंग्टन म्हणून कोणास गौरविण्यात आले होते?

अ) डॉ. बी.आर.आंबेडकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) महात्मा फुले ड) महात्मा गांधी

Option 3

5 सत्यशोधक समाजाचे पहिले अध्यक्ष कोण होते?

अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. बी.आर.आंबेडकर क) महात्मा फुले ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Option 3

6 न्या.रानडे हे खालीलपैकी ..... शी संबंधित आहेत?

अ) आर्य समाज ब) सत्यशोधक समाज क) प्रार्थना समाज ड) ब्राम्हो समाज

Option 3

7 रानडे यांच्या मते भारताच्या दारिद्र्याची खरी कारणे ----आहेत ?

अ) सरकारी नियोजनाचा अभाव ब) शेतीवरील अतिरिक्त ताण क) क्षमतेचा अभाव ड) वरील सर्व

Option 4

8 एलबर्ट बिल ----- संबंधित होते .

अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) महात्मा फुले ड) आगरकर

Option 1

9 मराठी ग्रंथोत्तेजक मंडळी ही संस्था कोणी स्थापन केली ?

अ) आगरकर ब) राजा राम मोहन रॉय क) न्या. रानडे ड) महात्मा फुले

Option 3

10 न्या.रानडे यांचे विचार .....स्वरूपाचे होते?

अ) उल्लांती वादी ब) क्रांतिकारी क) उग्रवादी ड)यापैकी नाही

Option 1

11 भारतीय असंतोषाचे जनक म्हणून कोणाला ओळखले जाते?

अ) न्या. रानडे ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) महात्मा फुले

Option 2

12 महाराष्ट्रातील 'होमरूल' चळवळीचे प्रमुख कोण होते?

अ) एम.जी. रानडे ब) म. गांधी क) म. जोतीबा फुले ड) लोकमान्य टिळक

Option 4

13 .....च्या तुरुंगात असताना लो. टिळकांनी 'गीतारहस्य' हा ग्रंथ लिहिला.

अ) नाशिक ब) मंडाले क)पुणे ड) नागपूर

Option 2

14 प्रतियोगी सहकारिता ही संकल्पना ----- यांनी आपल्या राजकीय आंदोलनात स्वीकारली होती?

अ) दादाभाई नौरोजी ब) पंडित नेहरू क) लोकमान्य टिळक ड) आगरकर

Option 3

15 स्वातंत्र चळवळीत चतुःसूत्री चा वापर कोणी केला?

अ) महात्मा गांधी ब) लोकमान्य टिळक क) पंडित नेहरू ड) गोपाल कृष्ण गोखले

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 महात्मा फुले यांचे स्त्रीविषयक विचार

Ans:

2 शेतक-याचा आसूड

Ans:

3 राष्ट्रीय सामाजिक परिषद

Ans:

4 टिळकांची सामाजिक विचार

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 महात्मा फुले यांचे निर्मिक याविषयीचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:

2 रानडेंचा संमिश्र राष्ट्रवाद विचार स्पष्ट करा.

Ans:

3 लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादाचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:

4 लोकमान्य टिळकांना असंतोषाचे जनक असे का म्हणतात?

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 रानडेंचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार स्पष्ट करा.

Ans:

2 लोकमान्य टिळक भारतीय राष्ट्रवादाचे शिल्पकार यावर निबंध लिहा.

Ans:

*****